

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **E.**, so sídlom v R., X., zapísanej v registri Obchodného súdu V. pod číslom zápisu F., zastúpenej spoločnosťou R., so sídlom v B., IČO: X., za ktorú koná JUDr. D., konateľka a advokátka, proti žalovanej **Slovenskej republike**, za ktorú koná **N.**, so sídlom v B., zastúpenej spoločnosťou R., so sídlom v B., IČO: X., za ktorú koná JUDr. E., prokurista a advokát, **o zaplatenie 131 400 000 Eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I, pod sp. zn. 19 C 213/2010, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. júla 2013 sp. zn. 5 Co 303/2013, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 31. júla 2013, sp. zn. 5 Co 303/2013, **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I uznesením zo 7. januára 2013, č.k. 19 C 213/2010-388, zamietol návrh žalobkyne na prerušenie konania a postúpenie žaloby Ústavnému súdu Slovenskej republiky na zaujatie stanoviska podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. (výrok I) podaný za účelom vydania nálezu ústavným súdom, ktorým bude konštatované, že ustanovenia § 15 ods. 6 a § 86d zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 581/2004 Z. z.“) nie sú v súlade s článkom 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) a s článkom 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“). Súd zároveň zamietol i návrhy na prerušenie konania podané zo strany žalovanej, a to návrh na prerušenie konania a predloženie predbežnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „súdny dvor“) podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (výrok II) pre nezlučiteľnosť Dohody o podpore a ochrane investícií uzatvorenej medzi Českou a Slovenskou Federatívnou republikou

a Rakúskou republikou 15. októbra 1990 (ďalej len „Dohoda o podpore a ochrane investícií“) s právom Európskej únie (ďalej len „únia“), a návrhy na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ (výrok III) a podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. (výrok IV) podané subsidiárne (pri nevyhovení návrhu podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) z dôvodov prebiehajúceho konania zo strany Európskej komisie (EU Pilot) o súlade Dohody o podpore a ochrane investícií s právom únie. Prvý výrok rozhodnutia súd odôvodnil s poukazom na existujúci nález ústavného súdu z 21. januára 2011, sp. zn. PL. ÚS 3/09-378, ktorým bolo vyslovené, že ustanovenie § 15 ods. 6 zákona č. 581/2004 Z. z. nie je v súlade s čl. 1 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, o ktorom ústavný súd rozhodoval na návrh skupiny poslancov a Okresného súdu Bratislava I v rovnakej veci. Ústavný súd v tomto svojom náleze skonštatoval, že po vyslovení nesúladu právneho predpisu s ústavou alebo ústavným zákonom, už nie je v zásade potrebné preskúmavať ich nesúlad s právom únie, aj napriek tomu, že to bolo navrhované, pretože aj ich prípadný nesúlad by viedol len k rovnakému výsledku s rovnakým právnym účinkom, aké sa dosiahli rozhodnutím, podľa ktorého napadnutá právna úprava nie je v súlade s ústavou alebo ústavným zákonom. Po vyslovení nesúladu s ústavou alebo ústavnými zákonmi zaniká podľa ústavného súdu aj predmet konania o súlade právnych predpisov vo vzťahu k namietanému nesúladu s právom únie. Súd prvého stupňa s poukazom na neprípustnosť podania návrhu ústavnému súdu vo veci, o ktorej už rozhodol, podľa § 24 ods. 1 písm. a/ zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov návrh na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. zamietol. Na odvodnenie druhého výroku uviedol, že povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku súdnemu dvoru platí len pre vnútroštátny súd, ktorý je súdom poslednej inštancie v konkrétnej veci, t. j. súdom, proti ktorému nie je prípustný opravný prostriedok, preto súd prvého stupňa nemá takúto povinnosť a účastník konania nemá nárok na prerušenie konania, aj keď takýto postup navrhnúť môže. Navyše súd prvého stupňa mal za to, že otázku splnenia podmienok vzniku zodpovednosti členského štátu za škodu spôsobenú porušením únieového práva s ohľadom na rozsiahlu judikatúru súdneho dvora je oprávnený posudzovať vnútroštátny súd sám. Na základe uvedených skutočností preto dospel k záveru, že vec nie je potrebné predložiť súdnemu dvoru a návrh zamietol. Výroky tri a štyri súd odôvodnil s poukazom na to, že v tomto prípade neboli naplnené podmienky ustanovenia § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p., pretože rozhodnutie nezávisí od otázky, ktorú by súd nebol oprávnený riešiť ani ako otázku

predbežnú (uvedenú v ustanovení § 135 ods. 1 O.s.p.). Návrh na prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. nebol podľa súdu dôvodný a prerušenie konania v tomto štádiu by bolo nevhodné a neúčelné.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie oboch účastníkov uznesením z 31. júla 2013, sp. zn. 5 Co 303/2013, uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne vo výrokoch I, III, a IV s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. potvrdil. Uviedol, že odvolania podané účastníkmi konania nie sú dôvodné a rovnako ako súd prvého stupňa nedospel k záveru o potrebe predložiť žalovanou navrhovanú prejudiciálnu otázku súdному dvoru na rozhodnutie. Vo vzťahu k odvolaniu podanému žalobkyňou proti prvému výroku odvolací súd uviedol, že sa v plnej miere stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa vrátane jeho odôvodnenia, podľa ktorého na postup podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. neboli v predmetnej veci splnené podmienky. Správnosť výroku dva napadnutého rozhodnutia odvolací súd nepreskúmal, pretože mal za to, že tento výrok nebol napadnutý žiadnym z účastníkov a v ostatných napadnutých výrokoch sa obmedzil len na konštatovanie správnosti dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala dovolanie žalovaná. Navrhla, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, ak konanie v zmysle predložených návrhov nepreruší. Prípustnosť dovolania žalovaná vyvodzovala z ustanovenia § 237 písm. f/ a g/ O.s.p. a z § 239 ods. 1 písm. b/ O.s.p. a jeho dôvodnosť aj z ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Odňatie možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) dovolateľka videla v tom, že odvolací súd o jej návrhu na položenie prejudiciálnej otázky rozhodol chybné, keď neposudzoval jej navrhnutý obsah, čím jej odňal právo, aby spor rozhodoval súd na základe správneho a adekvátneho právneho základu, keďže na posúdenie otázky neplatnosti či neaplikovateľnosti Dohody o podpore a ochrane investícií má právomoc jedine súdny dvor, ktorý sa touto otázkou ešte nezaoberal. Navyše odvolací súd rozhodol nesprávnym spôsobom, keď svoje rozhodnutie o nepredložení prejudiciálnej otázky nezahrnul do výrokovej časti rozhodnutia, hoci túto otázku posudzoval. K vade podľa § 237 písm. g/ O.s.p. (rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát) podľa dovolateľky došlo nepredložením prejudiciálnej otázky, ktorá patrí do interpretačného monopolu súdneho dvora, pretože nedošlo k prejednávaniu veci súdom zriadeným na základe zákona. Za inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.),

dovolaiteľka považovala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, spôsobujúce jeho nepreskúmateľnosť, arbitrárnosť a nepresvedčivosť. Odvolací súd neposúdil jej návrh na skúmanie právneho základu sporu a jeho platnosti vzhľadom na existenciu možného rozporu s právom únie a neposúdil ani jej argumenty uvedené v odvolaní. Žalovaná v dovolaní napokon navrhla, aby dovolací súd sám zväžil podanie prejudiciálnej otázky súdnemu dvoru v zmysle § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Žalobkyňa vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu inter alia uviedla, že nie je daný žiaden z dovolacích dôvodov namietaných žalovanou. K jednotlivým námietkam dodala, že druhý výrok rozhodnutia súdu prvého stupňa nebol odvolaním napadnutý, preto o ňom odvolací nemohol rozhodovať. Okrem toho podľa jej názoru povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku má len najvyšší súd alebo súd ústavný, preto odvolací súd nebol povinný ju predložiť a zbytočne tak konanie predlžovať. Čo sa týka námietky nedostatočne odôvodneného rozhodnutia, s touto sa rovnako nestotožnila, pretože postup odvolacieho súdu považovala za zodpovedajúci ustanoveniu § 219 ods. 2 O.s.p. Na záver poukázala na neúplné, nepresné a zavádzajúce informácie uvádzané žalovanou v dovolaní a navrhla dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

K vyjadreniu žalobkyne podala dovoľaiteľka písomné vyjadrenie, v ktorom v podstate zotrvala na dôvodoch podaného dovolania a navrhovanom petite.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorá je zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), predovšetkým skúmal, či dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenských (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska, pričom dovolanie nie je prípustné proti

rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (§ 239 ods. 1 písm. b/ O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), alebo ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Žalovaná napadla uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhov na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ a § 109 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. V zmysle ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. teda prípustnosť dovolania nie je daná.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, nedostatok návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995, a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998, a č. 23/1998).

Žalovaná procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ O.s.p. netvrdila a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva. Dovolací súd sa však osobitne zameril na skúmanie vád podľa § 237 písm. f/ a g/ O.s.p., ktoré boli dovolateľkou namietané.

Dovolací súd sa prvotne zameril na skúmanie vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p. spočívajúcej v odňatí možnosti účastníka konať pred súdom, a po preskúmaní procesného postupu súdov nižšieho stupňa dospel k záveru, že k uvedenej vade v konaní pred odvolacím súdom došlo a teda námietka dovolateľky o jej existencii je opodstatnená.

Článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, v jeho prítomnosti, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Vada konania vymedzená v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p. je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na súdnu ochranu a s ňou súvisiace právo na spravodlivý proces (II. ÚS 174/04, III. ÚS 331/04, III. ÚS 156/06, etc.), ktoré práva zaručujú v podmienkach Slovenskej republiky okrem zákonov aj citované ustanovenia ústavy a Dohovoru, a v zmysle ktorých sa účastníkovi konania garantuje nielen poskytnutie ochrany

jeho ohrozených alebo porušených práv zo strany súdu, ale aj poskytnutie súdnej ochrany v určitom rozsahu a predovšetkým kvalite.

Medzi základné definičné prvky práva na spravodlivé súdne konanie (spravodlivý súdny proces) patrí podľa judikatúry Európskeho súd pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko), Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. I. ÚS 226/03, I. ÚS 344/10), ale i rozsiahlej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozsudok z 27. apríla 2006, sp. zn. 4 Cdo 171/2005, rozsudok z 30. septembra 2008, sp. zn. 4 Cdo 25/2007, etc.) právo na riadne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré dáva odpoveď nielen na skutkové a právne otázky daného prípadu, ale i na rozhodujúce (relevantné) argumenty jednotlivých strán. Požiadavka riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia vyplýva nielen z potreby účastníkov mať možnosť dozvedieť sa o dôvodoch a príčinách, pre ktoré súd rozhodol určitým spôsobom, ale aj z prípadnej potreby skutkovo a právne argumentovať proti vydanému rozhodnutiu súdu v rámci využitia riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov, pričom Ústavný súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti už vyslovil, že všeobecný súd nemusí v odôvodnení rozhodnutia dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi (IV. ÚS 115/03, II. ÚS 76/07, I. ÚS 241/07). Podobný záver zaujal i Európsky súd pre ľudské práva, ktorý vyslovil, že od súdov sa nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Higgins c/a Francúzsko, porovnaj tiež Hiro Balani c/a Španielsko, Georgiadis c/a Grécko, etc.).

Obsah požiadavky na riadne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdneho rozhodnutia je v našom právnom poriadku vyjadrený v § 157 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, pričom súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé (v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p. toto ustanovenie platí aj pre odôvodnenie rozhodnutia vydaného vo forme uznesenia). Keďže ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. platí

primerane i pre konanie na odvolacom súde (§ 211 ods. 2 O.s.p.), treba rovnako dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia aj pre rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré by taktiež malo obsahovať myšlienkový postup, ktorý predchádzal vydaniu rozhodnutia, spôsob, akým sa súd vypořiadal s odvolacími námietkami a ďalšie rozhodujúce skutočnosti tak, aby rozhodnutie bolo preskúmateľné v rámci opravných prostriedkov.

Vada nedostatku dôvodov rozhodnutia sama osebe nemusí vždy disponovať potrebnou intenzitou smerujúcou k porušeniu ústavných práv účastníkov. Túto skutočnosť je potrebné posudzovať vždy individuálne pre konkrétny prípad a so zreteľom na charakter konania (II. ÚS 373/08). Takú intenzitu zásahu, ktorá je spôsobilá privodiť porušenie ústavných práv, dosahuje také odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré neuvádza žiadnu argumentáciu, na základe ktorej by bolo možné zistiť rozsah porušenia práva, prípadne také, v ktorom dôvody, na ktorých je založené, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, alebo ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (I. ÚS 344/10, III. ÚS 305/08). K porušeniu ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu môže však dôjsť aj tým, že by sa súd pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (IV. ÚS 182/09).

Po preskúmaní rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie parametre riadne a dostatočne odôvodneného rozhodnutia nespĺňa.

Odôvodnenie napadnutého uznesenia obsahuje rozsiahlu úvodnú popisnú časť (v ktorej sa okrem iného uvádza, čoho sa žalobkyňa domáhala, ako rozhodol súd prvého stupňa a z akých dôvodov, ktoré dôkazy vykonal a ako ustálil skutkový a právny stav v prejednávanej veci, dôvody, pre ktoré bolo účastníkmi podané odvolanie, argumenty a dôkazy, ktoré na podporu svojich odvolacích tvrdení účastníci uviedli a čoho sa v odvolacom konaní domáhali, i procesné stanoviská k odvolaniu protistrany), ale i spôsob a rozsah, akým sa dovolací súd prejednávanou vecou zaoberal (prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. a § 214 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia pojednávania) a ako rozhodol (napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil podľa § 219 ods. 2 O.s.p.). Nedostatok potreby prerušiť konanie v zmysle uvedených návrhov odvolací súd odôvodnil tým, že na takýto postup neboli splnené podmienky, a konštatoval správnosť dôvodov uvedených súdom prvého

stupňa pri zachovaní postupu podľa § 219 ods. 2 O.s.p. K výroku II prvostupňového uznesenia uviedol, že tento nebol účastníkmi napadnutý, preto sa ním nezaoberal. Zároveň podotkol, že nedospel k záveru o predložení žalovanou navrhovanej prejudiciálnej otázky súdnemu dvoru na rozhodnutie. Takémuto odôvodneniu rozhodnutia možno vytknúť viacero nedostatkov.

Predovšetkým treba odvolaciemu súdu vytknúť spôsob, akým sa vyporiadal s výrokom II prvostupňového rozhodnutia (návrh žalovanej na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Odvolací súd uviedol, že tento výrok nebol napadnutý odvolaním zo strany žiadneho z účastníkov, čo však nezodpovedá obsahu spisu. Z odvolania žalovanej totiž jednoznačne vyplýva, že odvolaním napadla aj tento výrok, hoci ho *expressis verbis* za napadnutý neoznačila. O tejto skutočnosti svedčí aj poznámka žalovanej (uvedená v odvolaní), že o jej ostatných návrhoch na prerušenie konania mal súd rozhodovať až subsidiárne k návrhu podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Vzhľadom k tomu, že podanie (teda aj opravný prostriedok) je potrebné posudzovať vždy podľa jeho obsahu (§ 41 ods. 2 O.s.p.), mal odvolací súd za napadnutý považovať aj tento výrok a v rámci odvolania o ňom rozhodnúť. Pritom v prípade, že by dospel k záveru o neprípustnosti odvolania v predmetnej veci (§ 202 ods. 3 písm. o/ O.s.p. v kontexte judikatúry týkajúcej sa nesprávneho poučenia o možnosti podať opravný prostriedok, *ad exemplum* ZSP 72/2004, IV. ÚS 54/05), musel by o odmietnutí odvolania v zmysle § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. rozhodnúť samostatným výrokom.

Krajský súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia náležite nevysporiadal ani s návrhom žalovanej na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. obsiahnutom v odvolaní a určenom odvolaciemu súdu. Z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia vyplýva, že súd síce zaregistroval tento návrh (str. 8 prvý odsek odôvodnenia), no z rozhodnutia nie je zrejmé, či sa ním zaoberal. Z časti vety uvedenej v odôvodnení na str. 10 „...ani druhostupňový súd nedospel k záveru o predložení žalovanou navrhovanej prejudiciálnej otázky súdnemu dvoru na rozhodnutie...“ možno len dedukovať, že táto časť odôvodnenia má dať odpoveď na otázku, prečo súd uvedenému návrhu nevyhovel. Ani takáto dedukcia však nie je jednoznačná, pretože vo výrokovej časti rozhodnutia sa zamietajúci výrok k podanému návrhu žalovanej nenachádza (tak ako správne namietala i dovolateľka). Navyše takéto odôvodnenie zamietnutia návrhu žalovanej je treba považovať za absolútne

nepostačujúce, predovšetkým s ohľadom na znenie článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“).

Podľa článku 267 ZFEÚ (pôvodne článok 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva) ak sa prejudiciálna otázka týkajúca sa výkladu zmlúv (myslia sa tým zakladajúce zmluvy Európskeho spoločenstva a Európskej únie) alebo platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr únie položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je tento súdny orgán povinný obrátiť sa na súdny dvor s takouto otázkou (odsek 3 tohto článku). Výnimky z povinnosti podať prejudiciálnu otázku sa delia na všeobecné a osobitné. Podľa ustálenej judikatúry súdneho dvora medzi všeobecné výnimky patrí skutočnosť, že rozhodnutie o takejto otázke nie je potrebné pre rozhodnutie vo veci samej, prípadne ide o hypotetický spor alebo ak súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré sa mu položili (napr. rozhodnutie vo veci Van der Weerd a i. zo 7. júna 2007, C – 222/05 až C – 225/05). Osobitné výnimky sú koncipované práve vo vzťahu k súdu, ktorý je povinný podať prejudiciálnu otázku v zmysle článku 267 ods. 3 ZFEÚ. Prvou z nich je situácia, kedy výklad práva únie je jednoznačný a nevyvoláva žiadne pochybnosti pri porovnaní viacerých jazykových verzií, pri zohľadnení špecifickej terminológie práva únie a pri posudzovaní prípadu v celom kontexte, podľa cieľov a štádia vývoja práva únie (rozhodnutie vo veci CILFIT zo 6. októbra 1982, C – 283/81), tzv. doktrína „*acte clair*“. Druhou osobitnou výnimkou je doktrína „*acte éclairé*“, teda vyriešenej otázky, kedy otázky výkladu položené v konkrétnom prípade sú rovnaké ako tie, ktoré už boli predmetom rozhodnutia o prejudiciálnej otázke a súdnemu dvoru neboli predložené žiadne nové fakty (rozhodnutie vo veci Da Costa z 27. marca 1963, C – 28 až 30/62). Pre osobitné výnimky z povinnosti podať prejudiciálnu otázku platí princíp výlučnosti, to znamená, že pokiaľ tieto nie sú dané a rozhodujúci súd spĺňa podmienku článku 267 ods. 3 ZFEÚ, je tento súd povinný prejudiciálnu otázku položiť. Ak by tak neurobil, mohlo by takéto (ne)konanie nielen založiť zodpovednosť členského štátu za porušenie komunitárneho práva postupom a rozhodovaním vnútroštátneho súdu (viď napríklad rozhodnutie vo veci Kobler proti Rakúskej republike z 30. septembra 2003, C 224/01), ale otvoriť i otázku ústavnosti postupu súdu so zreteľom na článok 46 ods. 1 a 4 a článok 48 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 206/08) a porušenia jeho povinnosti zabezpečiť spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov konania podľa § 1 O.s.p. v spojení s § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. vrátane povinnosti rozhodovať podľa

adekvátneho právneho základu, a to zákonným sudcom, ktorým je za určitých podmienok aj komunitárny sudca (v opačnom prípade takýto postup zakladá vo vzťahu k nezákonnému sudcovi dovolací dôvod podľa § 237 písm. g/ O.s.p.).

Vzhľadom k uvedenému sa preto odvolací súd mal v prvom rade zaoberať otázkou, či v tomto prípade on sám ako súd, ktorému bol v odvolacom konaní predložený návrh na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p., bol vnútroštátnym súdnym orgánom poslednej inštancie v zmysle článku 267 ods. 3 ZFEÚ [pri zohľadnení príslušnej judikatúry súdneho dvora (napríklad rozhodnutie vo veci *Cartesio* Oktató zo 16. decembra 2008, C – 210/06) i ustálenej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napríklad rozhodnutia sp. zn. 6 CoE 78/2014, 4 CoE 74/2014, a 4 Cdo 251/2008)] a následne i jednotlivými dôvodmi a výnimkami z povinnosti podať prejudiciálnu otázku, pokiaľ návrhu účastníka nemienil vyhovieť. Ak sa odvolací súd týmito úvahami spravoval, z jeho rozhodnutia to nie je zrejmé. Jeho rozhodnutie je preto nepreskúmateľné súdom vyššieho stupňa.

Na dôvažok treba odvolaciemu súdu vytknúť aj nepostačujúce odôvodnenie jeho rozhodnutia vo vzťahu k potvrdeným výrokom (výrok I, III, IV prvostupňového rozhodnutia), keď sa tento obmedzil len na konštatovanie správnosti dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa vychádzajúc z ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. Toto ustanovenie totiž nemožno aplikovať mechanicky a vykladať ho tak, že vo všetkých prípadoch jeho použitia súd nemusí uvádzať vlastné argumenty a dôvody, ktoré ho k rozhodnutiu viedli. Ide o nesprávny postup, ktorý nezohľadňuje základné práva vyplývajúce z ústavy a Dohovoru ani požiadavku na spravodlivý proces (spravodlivé súdne konanie). Z rozhodnutí ústavného súdu možno vyvodit', že odvolací súd sa môže obmedziť na skonštatovanie správnosti dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa iba v tom prípade, ak argumenty proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa uvedené v odvolaní sú totožné s argumentmi uvedenými v žalobe alebo s argumentmi uplatnenými v prvostupňovom konaní a prvostupňový súd sa s týmito argumentmi vo svojom rozhodnutí už dostatočným spôsobom vyrovnal (viď napr. III. ÚS 279/09, III. ÚS 131/2010) a nové argumenty účastník nepredložil. Odvolací súd by mal odkázať na správnosť dôvodov v rozhodnutí súdu prvého stupňa postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p. takým spôsobom, z ktorého bude zrejmé, akého konkrétneho argumentu uvedeného v odvolaní sa tento postup týka, aby účastník konania vedel identifikovať, s akými konkrétnymi argumentmi (dôvodmi) súdu prvého stupňa sa odvolací súd stotožnil.

Uvedenými zásadami sa odvolací súd dôsledne neriadil. Odôvodnenie jeho rozhodnutia ergo treba považovať za neúplné, vnútorne rozporné a jednostranné, ktoré znamená takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov (predovšetkým ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o náležitostiach rozhodnutia), ktorá popiera ich účel, podstatu a zmysel, preto je takéto rozhodnutie v konečnom dôsledku arbitrárne a nepreskúmateľné a odníma účastníkovi možnosť konať pred súdom, pretože ho zbavuje možnosti adekvátne proti nemu argumentovať v hierarchii opravných prostriedkov, teda odníma mu možnosť proti nemu sa brániť.

Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že procesný postup odvolacieho súdu zavŕšený dovolaním napadnutým uznesením, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhov na prerušenie konania, je zaťažený vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p., existencia ktorej je vždy dôvodom pre zrušenie rozhodnutia. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec vrátil Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 a 3 O.s.p.). S prihliadnutím na dôvod, pre ktorý zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími dovolacími námietkami dovolateľky ani jej návrhom na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p., pretože rozhodovanie o nich sa javí ako predčasné vzhľadom k tomu, že vyriešenie procesnej prípustnosti prerušenia konania pri správnom právnom postupe súdu (prvostupňového i odvolacieho) predchádza postupu súdu pri hodnotení vecnej stránky prípadu a následnej otázky potreby položiť prejudiciálnu otázku súdnemu dvoru.

V konečnom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. januára 2015

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová